

XXXVI. Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

Maróth Miklós
elnök

Budapest, 2020. május „29.”

Varga Mihály
pénzügyminiszter

Budapest, 2020. május „29.”

Fejezeti indokolás

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, felsorolása, számszerűsítése

A magyarországi kutatási rendszer kapacitásának és hatékonyságának megerősítése érdekében kiemelt közpolitikai cél a kutatás-fejlesztési (K+F) állami finanszírozás GDP-hez viszonyított arányának fokozatos növelése, tekintve, hogy az elmúlt évtizedben szinte kizárólag a vállalati ráfordítások emelkedtek.

A kitűzött cél eléréséhez nélkülözhetelenné vált a kutatás-fejlesztés és innováció új irányítási és finanszírozási modelljének létrehozása, illetve Magyarország versenyképességének növelése érdekében a jelenleginél átláthatóbb, ösztönzőbb és rugalmasabb szervezeti és finanszírozási keretek kialakítása.

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (a továbbiakban: ELKH) feladata és célkitűzése, hogy saját kutatóhálózatának teljesítményét mind a hagyományos, mind az új szempontokat is figyelembe vevő kiválósági mutatók tekintetében jelentősen megnövelje. Emellett, a kutatási-fejlesztési ökoszisztéma szereplői közötti együttműködés támogatásával ösztönözze a kutatói eredmények társadalmi-gazdasági hasznosulását.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2021-ben

Az ELKH az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Titkárságából (a továbbiakban: ELKH Titkársága), az általa központi költségvetési szervként működtetett kutatóközpontokból, kutatóintézetekből és kutatócsoportokból, valamint a fejezethez rendelt fejezeti kezelésű előirányzatokból (Infrastruktúra-fejlesztés és központi kezelésű felújítások, Kiválósági ösztöndíjak) áll.

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
Intézmények	49 743,3	17 918,2	31 825,1	4 817
Fejezeti kezelésű előirányzatok	7 523,1	-	7 523,1	-
Fejezet összesen	57 266,4	17 918,2	39 348,2	4 817

III. A célok elérésének módja a felügyelt ágazatokban

III.1. Intézményekkel történő feladatellátás

Az ELKH Titkársága gazdasági szervezettel rendelkező központi költségvetési szerv, mely az ELKH tagjaként központi költségvetési szerv formában működtetett kutatóközpontokkal, kutatóintézetekkel és kutatócsoportokkal (a továbbiakban együttesen: kutatóhelyekkel) a központi költségvetésről szóló törvényben önálló költségvetési fejezetet képez.

A kutatóhelyek központi költségvetési szervek formában működnek. A kutatóhelyek az alapító okiratukban foglaltaknak megfelelően látják el közfeladataikat. Tevékenységüket az elnyert pályázataik és megkötött szerződéseik, továbbá az alapító okiratuk keretei között maguk határozzák meg. A kutatóhelyek a szakterületükön részt vesznek szakmai állásfoglalás és vélemény kidolgozásában, gondoskodnak kutatóik szakmai fejlődéséről és szakmai utánpótlás biztosításáról, továbbá a felsőoktatási intézményekkel kötött megállapodások szerint közreműködnek az oktatásban, kutatásban és doktori képzésekben.

1. cím: ELKH Titkársága

Az ELKH Titkársága gyakorolja a fejezetbe sorolt központi költségvetési szervként működő kutatóhelyek felett az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9. §-a szerinti irányítási hatásköröket, ideértve az alapítói jogokat is, valamint ellátja a kutatóhelyek igazgatási és ellenőrzési feladatait.

Az ELKH Titkársága közfeladata a költségvetési szervek által folytatott kutatások intézményrendszerének fenntartása, működtetése.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

1. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2020. évi törvényi előirányzat	1 404,3	0,0	1 404,3	72
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat				
MTA Létesítménygazdálkodási Központ üzemeltetés támogatásának rendezése (ELKH Titkárságtól 6 intézménybe) 2. címre	-119,8	0,0	-119,8	
MTA Létesítménygazdálkodási Központ üzemeltetés támogatásának rendezése 3. címre	-2,6		-2,6	
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (tételes felsorolás)	-	-	-	
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)				
Szociális hozzájárulási adó mérték	-11,4	0,0	-11,4	

csökkenéséből adódó megtakarítás				
Többlet (jogcímenként)				
Létszámváltozás (a kialakuló titkársági szervezet részére szükséges többletlétszám)				+11
Bérfejlesztés a fejezet összes intézménye részére	+8 600,0	0,0	+8 600,0	
2021. évi javasolt előirányzat	9 870,5	0,0	9 870,5	83

2. cím: ELKH Kutatóközpontok, kutatóintézetek

A cím összevontan tartalmazza az ELKH kutatóhálózatához tartozó intézmények előirányzatait.

Az ELKH kutatóhálózata az alábbiak szerint épül fel:

Agrártudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont tevékenységének célja, hogy alapkutatásokat, alkalmazott kutatásokat és fejlesztéseket végezzen az agrártudományok területén, valamint a társadalom számára hasznos és nélkülözhetetlen tudományos ismereteket közvetítsen.

Atommagkutató Intézet

Az intézet alaptevékenysége a természet törvényeire irányuló mikrofizikai kutatás. Ezzel hozzájárul a világban folyó tudományos kutatások eredményeihez és a hazai tudományos kultúra fenntartásához. Tevékenységében az alapkutatás mellett az alkalmazásoknak is fontos szerep jut. Az eredmények közvetlenül hasznosulnak a környezetkutatásban, a földtudományban, a régészetben és a gyógyászatban.

Bölcsészettudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont a filozófia, az irodalomtudomány, a művészettörténet, a néprajz, a régészet, a történettudomány és a zenetudomány területén alap- és alkalmazott kutatásokat művelő és koordináló, közfeladatokat ellátó önálló jogi személy, amely a történelem, a művelődés, a művészetek és a társadalmi-kulturális örökség – az Európai Unióban nemzeti hatáskörbe utalt – kutatását a vizsgált témák magyarországi és magyar nemzeti vonatkozásainak nemzetközi összefüggésekbe helyezésével végzi. Intézeteinek hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerére alapozva elősegíti a magyar és magyarországi bölcsészettudományi kutatások sokoldalú jelenlétét a hazai és nemzetközi tudományos életben.

Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont csillagászati és földtudományi (földrajzi, földtani, geokémiai, geodéziai és geofizikai) felfedező kutatásokat folytat és felhasználásra készíti elő eredményeiket. Alapkutatási tevékenységeinek sorában megalapozó elméleti vizsgálatokat, obszervatóriumi, terepi és laboratóriumi méréseket végez, feldolgozza és közzéteszi a mérési adatokat, új módszerek kialakítására törekszik. Működteti a Nemzeti Szeizmológiai Hálózatot, valamint obszervatóriumokat tart fenn.

Energiatudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont nemzetközi színvonalú tudományos kutatásokat végez a magyar nukleáris biztonsági ismeretek folyamatos elmélyítése érdekében, a meghosszabbított üzemidejű paksi blokkok és az új magyarországi atomerőműblokkok biztonságáról, az üzemanyagciklus

zárásáról, az új atomerőmű-generáció kifejlesztéséről, az ionizáló sugárzások (neutron-, gamma- és elektronsugárzás) és az anyag kölcsönhatásáról, az izotóp- és nukleáris kémia, a sugárhatás-kémia, a sugárvédelem és a nukleáris biztonság, a reakciókinetika, a heterogén katalízis és az ún. megújuló energiaforrások, valamint a műszaki és anyagtudományok területén.

Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet

Az intézet tevékenységének középpontjában az idegtudományi alap kutatások állnak, így az ideg ingerület-átvitel, a tanulás és emlékezés, a viselkedés, az öregedéssel összefüggő és epilepsziás agyi károsodás, valamint a hormonkiválasztás központi és környéki idegrendszeri szabályozásának kutatása. A kutatócsoportok multidiszciplináris megközelítési módot alkalmaznak, a hagyományos, megalapozott és bevált módszereket (anatómiai, elektrofiziológiai, neurokémiai és farmakológiai metodológia) ötvözik a legújabb eljárásokkal.

Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont elméleti és empirikus kutatásokat végez a közgazdaság-tudományokban, a világgazdasági és regionális kutatásokban, valamint mindezek más társadalomtudományokkal határos területein. Feladata a piacgazdaság, különösen a magyar gazdaság, a nemzetközi gazdasági-politikai környezeti feltételek és a térbeli folyamatokat meghatározó tényezők tudományos elemzése.

Nyelvtudományi Intézet

Az intézet alapfeladata tudományos kutatások folytatása a magyar nyelvészet, az általános és alkalmazott nyelvészet, az uráli nyelvészet és a fonetika területén, a magyar irodalom és köznyelv nagyszótárának elkészítése, archív anyagainak gondozása. Tudományos megközelítésben vizsgálja a magyar nyelv különböző változatait és az országon belül és kívül beszélt kisebbségi nyelveket, valamint az európai integráción belüli nyelvpolitikai kérdéseket. Kiegészítő feladatként nyelvi korpuszok és adatbázisok létrehozásával, számítógépes alkalmazások nyelvészeti alapjainak megalkotásával, valamint közszolgálati tevékenységgel és szakértői vélemények készítésével is foglalkozik. Mindezek mellett az intézetben működtetett MTA-ELTE Elméleti Nyelvészet Tanszék révén részt vesz a felsőoktatásban is.

Ökológiai Kutatóközpont

A kutatóközpont a szárazföldi és vízi életközösségek összetételét, szerkezetét, működését és változásait vizsgálja az élőhelyek, a biodiverzitás és a vízminőség védelmével, továbbá nemzetközi egyezményekkel kapcsolatos kutatásokat végez, a tájhasználat, a vízhasználat, a tájrendezés, a vízkormányzás és minden stratégiai környezeti tervezés vagy beavatkozás tudományos megalapozását és hatáselemzését végzi, valamint a táji-regionális léptékű, hosszú távú folyamatok ökológiai hátterét vizsgálja.

Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet

Az intézet kutatási feladatai a következők: alap kutatás a matematikai struktúrák témájában, matematikai analízis és alkalmazásai, alap- és alkalmazott kutatás a sztochasztika témájában, diszkrét matematikai témában, valamint bioinformatikai területeken. Az intézet kutatási, illetve speciális feladata az Országos Matematikai Szakkönyvtár fejlesztése.

Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet

Az intézet tevékenységének fő jellemzője az informatikai, irányítástechnikai, alkalmazott matematikai alap- és alkalmazott kutatás széles körű művelése és az itt megszerzett speciális ismeretek hasznosítása a kutatás-fejlesztés, rendszertervezés és rendszerintegrálás, tanácsadás, oktatás, szoftverfejlesztés területén. Kiemelt kutatási területek: automatizált irányítási

rendszerek, CNN – Analogikai Celluláris új elvű számítógép, GRID számítóhálózatok, elosztott számítási architektúrák, mérnöki és menedzsmentintelligencia, nagy sebességű hálózatok és biztonsági kérdéseik, képfelismerés és képfeldolgozás, világháló-informatika, matematikai informatika.

Szegedi Biológiai Kutatóközpont

A kutatóközpont tevékenysége a modern biológia minden területére kiterjed. A biofizika területén alapvető feladat a biológiai rendszerek és folyamatok fizikai megközelítéssel való értelmezése és a biológiai anyagok vizsgálata különös tekintettel fizikai tulajdonságaikra. A biokémia területén alapvető feladat a biológiai folyamatok molekuláris részleteinek felderítése biokémiai, molekuláris, valamint szintetikus és evolúciós rendszerbiológiai megközelítéssel. A genetika területén célkitűzés az öröklődés molekuláris mechanizmusainak vizsgálata különféle modellszervezetekben. A növénybiológia területének célkitűzése a fényérzékelést, a fényenergia hasznosítását, a fejlődést és a stresszválaszokat meghatározó gének és molekuláris mechanizmusok azonosítása és magas színvonalú vizsgálata növényekben, algákban és cianobaktériumokban. A központ intézeteiben elsősorban alapkutatás folyik, de a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazása is fontos szempont.

Társadalomtudományi Kutatóközpont

A kutatóközpont elméleti, empirikus és összehasonlító kutatásokat folytat a jogtudomány, a kisebbségkutatás, a politikatudomány és a szociológia területén. A kutatóközpont alapkutatásokat, alkalmazott és összehasonlító kutatásokat is végez.

Természettudományi Kutatóközpont

A multidiszciplináris természettudományi kutatások központja az enzimológia, a szintetikus kémia, a molekuláris farmakológia, az anyag- és környezetkémia, valamint a kognitív idegtudományok és a pszichológia területén tevékenykedik.

Wigner Fizikai Kutatóközpont

A kutatóközpont felfedező jellegű kísérleti és elméleti fizikai kutatásokat végez hazai bázisú, illetve külföldi székhelyű kutatóberendezésekkel a részecskefizika, a magfizika, az általános relativitáselmélet és gravitáció, a fúziós plazmafizika, az űrfizika, a nukleáris anyagtudomány, a szilárdtest-fizika, a statisztikus fizika, az atomfizika, az optika és az anyagtudomány területén számos esetben nemzetközi együttműködésben.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

2. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2020. évi törvényi előirányzat	35 803,9	17 283,6	18 520,3	4 078
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat				
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (11 Lendület Program kutatócsoportok véglegesítése 7 intézménybe)	+361,1	0,0	+361,1	0
MTA Létesítménygazdálkodási Központ üzemeltetés támogatásának rendezése (ELKH Titkárságtól 6 intézménybe)	+119,8	0,0	+119,8	0
Intézmények közötti támogatás rendezése (téves 2020. évi tervezés rendezése)	+18,0	0,0	+18,0	0
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (tételes felsorolás)	-	-	-	-
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)				
Saját bevételek változása	+557,9	+557,9	0,0	0
Árpád-ház program támogatása	-4,5	0,0	-4,5	0
Szociális hozzájárulási adó mérték csökkenéséből adódó megtakarítás	-188,7	0,0	-188,7	0
Többlet (jogcímenként)				
Minimálbér és garantált bérminimum emelés többlete	+172,6	0,0	+172,6	0
2021. évi javasolt előirányzat	36 840,1	17 841,5	18 998,6	4 078

3. cím: ELKH Támogatott kutatóhelyek

A cím összevontan tartalmazza az ELKH támogatott kutatócsoportok működési feltételeinek előirányzatait. A kutatóhálózatba tartoznak az egyetemeken, illetve egyéb kutatóhelyeken működő támogatott kutatócsoportok, amelyek adminisztrációs, gazdálkodási feladatait a Támogatott Kutatócsoportok Irodája látja el.

A kutatócsoport valamely kutatóközpont, kutatóintézet, vagy rendelt szervezeti egység.

Az intézményi előirányzat alakulásának levezetése a következő:

millió forintban, egy tizedessel

3. cím	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Átlagos statisztikai állományi létszám (fő)
2020. évi törvényi előirányzat	3 078,1	76,7	3 001,4	656
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Intézménytől átvett/átadott feladat				
MTA Létesítménygazdálkodási Központ üzemeltetés támogatásának rendezése	+2,6	0,0	+2,6	0
Intézmények közötti támogatás rendezése (téves 2020. évi tervezés rendezése)	-18,0	0,0	-18,0	0
Fejezeti kezelésű előirányzatról átvett feladat (tételes felsorolás)	-	-	-	-
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)				
Szociális hozzájárulási adó mérték csökkenéséből adódó megtakarítás	-37,4	0,0	-37,4	0
Többlet (jogcímenként)				
Minimálbér és garantált bérminimum emelés többlete	+7,4	0,0	+7,4	0
2021. évi javasolt előirányzat	3 032,7	76,7	2 956,0	656

III.2. Fejezeti kezelésű előirányzatokkal történő feladatellátás bemutatása

4. cím: Fejezeti kezelésű előirányzatok:

4/1. Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások

Az Infrastruktúra fejlesztés és központi kezelésű felújítások fejezeti kezelésű előirányzat 2021. évi kiadási előirányzata 1900,0 millió forint, bevételi előirányzattal nem rendelkezik, a támogatási előirányzata 1900,0 millió forint.

A magas színvonalú kutatásokat a megfelelő minőségű, naprakész kutatási infrastruktúra képes biztosítani, mely csak a jelenlegi műszerpark egy részére jellemző, más részének felújítása azonban feltétlenül szükséges. A kutatási infrastruktúra, vagyis a megfelelő berendezések, eszközök, műszerek, adatbankok, információs rendszerek és szoftverek beszerzése, felújítása komoly beruházást jelent.

A meglévő eszközök felújítása mellett az új kutatási infrastruktúra beszerzése, különböző magasabb színvonalú kutatást lehetővé tevő beruházások és felújítások is ide tartoznak, melyek biztosítják a kutatóhelyek korszerűbb működési feltételeit, a versenyképes kutatási környezet kialakítását.

millió forintban, egy tizedessel

4/1. alcím	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2020. évi törvényi előirányzat	1 900,0	0,0	1 900,0
<i>Változások jogcímenként:</i>			
Fejezetek közötti átcsoportosítás (tételesen)	-	-	-
Fejezeten belüli átcsoportosítás (tételesen)	-	-	-
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)	-	-	-
Többlet (jogcímenként)	-	-	-
2021. évi javasolt előirányzat	1 900,0	0,0	1 900,0

4/2. Kiválósági ösztöndíjak

A Kiválósági ösztöndíjak fejezeti kezelésű előirányzat 2021. évi kiadási előirányzata 5623,1 millió forint, bevételi előirányzattal nem rendelkezik, a támogatási előirányzata 5623,1 millió forint.

A fejezeti kezelésű előirányzat szakmai célokat szolgáló programok, pályázatok támogatási keretét tartalmazzák, melyek a következők:

- Lendület Program: a 2009. év óta működő Lendület program célja az intézmények és egyetemi keretek között működő kutatócsoportok dinamikus megújítása, nemzetközileg kimagasló teljesítményű kutatók és kiemelkedő fiatal tehetségek külföldről történő hazahívásával, illetve itthon tartásával, mely hozzájárul a sikeres fiatal kutatók elvándorlásának visszaszorításához, a tehetség-utánpótlás biztosításához, bővíti a kiválóságok előrelépési lehetőségeit és növeli a kutatóintézet-hálózat, illetve az egyetemek versenyképességét.
- Fiatal kutatók támogatása: a 30 év alatti korosztálynak szóló, évente meghatározott keretszámú és pályázattal egybekötött 4 évre szóló fiatal kutatói álláshelyek az

ELKH kutatóhálózatának kutatói utánpótlását biztosítják, a kutatói pálya elején nyújtott támogatással.

- Posztdoktori támogatások: célja a teljes kutatói pályáív kiépülésének támogatása, a kutatócsoportok versenyképességének erősítése a posztdoktori álláshelyek kibővítésével.
- Európai uniós és hazai kutatóintézeti pályázatok támogatása
- Kiválósági együttműködési program: amely a kutatóhálózat és a jelentős innovációs potenciállal rendelkező egyetemek közötti stratégiai partnerségek létrejöttét és megerősítését ösztönzi, amely az egyetemek kiemelt tématerületi kutatási projektjei és az ELKH stratégiai tudományos programjai összehangolásának a leghatékonyabb eszköze.

millió forintban, egy tizedessel

4/2. alcím	Kiadás	Bevétel	Támogatás
2020. évi törvényi előirányzat	6 042,5	0,0	6 042,5
<i>Változások jogcímenként:</i>			
Fejezetek közötti átcsoportosítás (tételesen)	-	-	-
Fejezeten belüli átcsoportosítás (tételesen)			
Fejezeti kezelésű előirányzatról átadott feladat (Lendület Program kutatócsoportok véglegesítése a 2. címben)	-361,1	0,0	-361,1
egyéb változások (egyszeri feladat kivétele, stb.)			
Szociális hozzájárulási adó mérték csökkenéséből adódó megtakarítás	-58,3	0,0	-58,3
Többlet (jogcímenként)	-	-	-
2021. évi javasolt előirányzat	5 623,1	0,0	5 623,1

III.3. Tájékoztatás a több év előirányzatait terhelő programok, beruházások és más fejlesztések későbbi évekre vonatkozó hatásairól

A fejezet tekintetében nem releváns.

III.4. Az uniós források felhasználásának szerepe a felügyelt ágazatokban

A költségvetési tervezés során nem számoltunk uniós források igénybevételével.

III.5. A középtávú tervezés keretében meghatározott 2021. évi tervszámoktól való eltérés indokolása

	A középtávú tervezés során meghatározott fejezeti főszámok	2021. évi költségvetési javaslat szerinti főszámok	eltérés
Kiadás	48 228,8	57 266,4	+9 037,6
Bevétel	17 360,3	17 918,2	+557,9
Támogatás	30 868,5	39 348,2	+8 479,7

A javaslat a középtávú tervezés keretében meghatározott kiadási főösszegetől 9,0 milliárd forinttal, bevételi főösszegetől 0,6 milliárd forinttal tér el, melynek főbb okai a következők:

Kiadások tekintetében:

- a középtávú keretszám nem tartalmazza a szociális hozzájárulási adó megtakarítása miatti támogatás-csökkenést, a minimálbéremelés miatti, valamint a bérfejlesztés miatti többleteket.

Bevételek tekintetében:

- a középtávú tervezésben az előző évi bevételi szinttel számoltunk, de a jelenlegi tervezésben a megkötött szerződéseinek ismeretében megemeltük a várható bevételi összegeket, így összesen 0,6 milliárd forinttal emelkedett a nagyságrend.

III.6. A szakpolitikai célú nemzetpolitikai/határon túli feladatok a tárca költségvetésében

A fejezet tekintetében nem releváns.